

R O Z H O D N U T Í

Kárný senát Nejvyššího správního soudu složený z předsedkyně senátu Mgr. Daniely Zemanové a členů senátu JUDr. Vladimíra Jurky, Mgr. Věroslava Řezáče, JUDr. Aleny Mátlové, JUDr. Josefa Doubka a JUDr. Dalimily Gadasové projednal v ústním jednání dne 24. 11. 2010 návrh **předsedy Okresního soudu v Teplicích** na zahájení kárného řízení ze dne 15. 6. 2009, proti soudci **JUDr. D. M.**, a rozhodl

t a k t o :

Podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s e

JUDr. D. M.,

nar. x,

soudce Okresního soudu v Teplicích,

u z n á v á v i n n ý m , ž e

jako soudce Okresního soudu v Teplicích, jemuž byla v souladu s rozvrhem práce přidělena opatrovnická věc sp. zn. 14 Nc 822/2008, poté, kdy dne 19. 2. 2009 rozhodl ve věci týkající se osvojení nezletilého S. K., nar. x, o přenesení příslušnosti Okresního soudu v Teplicích na Okresní soud v Litoměřicích, učinil dne 30. 3. 2009 referát, na základě něhož bylo předmětné usnesení dne 3. 4. 2009 doručeno mj. matce nezletilého A. K., ačkoliv tato nebyla účastníkem řízení o osvojení, a svým jednáním tak zavinil, že biologická matka nezletilého, A. K., se dozvěděla o místu bydliště nejen nezletilého, ale i navrhovatelů na osvojení a tyto písemně kontaktovala, v důsledku čehož u adoptivních rodičů vyvstala důvodná obava, že biologická matka bude i nadále kontaktovat rodinu, v níž nezletilý žije, a bude tak rušit její běžný chod,

t e d y

zaviněně porušil povinnosti soudce stanovené v § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 6/2002 Sb.“), čímž ohrozil důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů,

t í m s e d o p u s t í l

kárného provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.,

a z a t o s e m u u k l á d á

podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., kárné opatření:

d ů t k a .

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel podal návrh na zahájení kárného řízení proti v záhlaví jmenovanému soudci. Tomuto soudci byla v souladu s rozvrhem práce přidělena opatrovnická věc vedená pod sp. zn. 14 Nc 822/2008, týkající se osvojení nezletilého S. K., nar. x. Kárně obviněný soudce rozhodl dne 19. 2. 2009 usnesením č. j. 14 Nc 822/2008 - 13, o přenesení příslušnosti na Okresní soud v Litoměřicích a k tomuto usnesení připojil referát, v němž uložil kanceláři doručit usnesení i biologické matce nezletilého, přestože tato nebyla účastníkem řízení o osvojení. V důsledku tohoto jednání se biologická matka nezletilého, A. K., dozvěděla o místu bydliště nezletilého i navrhovatelů na osvojení, písemně je kontaktovala a u adoptivních rodičů vyvstala obava, že biologická matka bude i nadále kontaktovat rodinu, v níž nezletilý žije, a ovlivňovat její běžný chod. Dle navrhovatele se kárně obviněný soudce tímto jednáním dopustil kárného provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., neboť zaviněně porušil povinnosti soudce stanovené v § 80 odst. 1 a odst. 2 písm. b) tohoto zákona.

Navrhovatel uvedené pochybení kárně obviněného soudce zjistil v rámci prověřování stížnosti adoptivních rodičů nezletilého, I. a P. Š. Jmenovaní ve své stížnosti uvedli, že obdrželi dopis od biologické matky osvojovaného nezletilého S., ve kterém mimo jiné uvedla, že obdržela rozhodnutí soudu, z něhož zjistila místo pobytu nezletilého a totožnost jeho osvojitelů. Osvojitelé vyjádřili znepokojení nad tímto postupem soudu a obavu, že biologická matka bude i nadále jejich rodinu kontaktovat a rušit tím její běžný chod. K osobě kárně obviněného soudce navrhovatel uvedl, že byl přidělen k výkonu soudcovské funkce k Okresnímu soudu v Teplicích od 25. 2. 2000, od té doby působí na oddělení opatrovnické agendy (PaNc). Během výkonu jeho funkce mu byly uděleny za průtahy v opatrovnickém řízení dvě písemné důtky dle § 88a zákona č. 6/2002 Sb., a to dne 7. 11. 2008 a dne 28. 4. 2009. K prokázání jím uvedených skutečností navrhl provést důkaz spisem Okresního soudu v Teplicích sp. zn. 14 Nc 822/2008 (nyní součást spisu Okresního soudu v Litoměřicích pod sp. zn. 1 Nc 1004/2009), výsledkem kárně obviněného soudce, dopisem podepsaným A. K., stížností I. a P. Š. Na závěr navrhovatel shrnul výše uvedené skutečnosti, dle jeho názoru kárně obviněný soudce nezodpovědným přístupem k plnění svých soudcovských povinností způsobil ohrožení důvěry veřejnosti v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. Za toto kárné provinění navrhl uložit kárně obviněnému soudci kárné opatření ve formě důtky v souladu s § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb.

Kárný senát ověřil tvrzení navrhovatele uvedená v návrhu na zahájení řízení z listin, které navrhovatel přiložil ke kárnému návrhu (vše soudem ověřené kopie pořízené z originálu spisu vedeného Okresním soudem v Teplicích pod sp. zn. 14 Nc 822/2008). Z nedatovaného dopisu A. K., adresovaného I. Š., bylo zjištěno, že v jeho úvodu biologická matka osvojovaného nezletilého dítěte výslovně uvádí: „*Obdržela jsem rozhodnutí soudu, ze kterého jsem se dozvěděla, že S. je u Vás*“. Dále však osvojitele ujišťuje, že jim nehodlá zasahovat do života. Obsah dopisu lze shrnout jako vyslovení přání, aby nezletilý vyrůstal

v dobrém prostředí a měl potřebné citové zázemí. Další navrhovatelem předložené listiny obsahovaly stížnosti P. Š. a I. Š., doručené dne 12. 9. 2009 Okresnímu soudu v Teplicích. Jmenovaní osvojitelé se v nich dotazují na důvod zaslání usnesení ze dne 29. 11. 2009, č. j. 14 Nc 822/2008 - 13, biologické matce osvojovaného nezletilého S. Informují soud, že od A. K. obdrželi dopis, obávají se zásahů z její strany do běžného chodu rodiny. Žádají o postih osob, které odhalení jejich identity biologické matce osvojovaného dítěte zavinily.

Z ověřené kopie části spisu sp. zn. 1 Nc 1004/2009 Okresního soudu v Litoměřicích byly kárným senátem ověřeny následující skutečnosti:

Ve spisu je pod č. l. 1, 2 zažurnalizován návrh na osvojení nezletilého S. K., v němž jsou jako navrhovatelé uvedeni I. a P. Š. Návrh byl podán dne 5. 6. 2008 u Okresního soudu v Teplicích, který o něm zahájil řízení pod sp. zn. 14 Nc 822/2008. V návrhu je na č. l. 1 výslovně uvedeno, že matka nezl. S. dala dne 21. 1. 2008 souhlas s osvojením dítěte bez vztahu k určitým osvojitelům, otec není v rodném listu uveden. Dne 19. 2. 2009 bylo kárně obviněným soudcem provedeno jednání bez přítomnosti účastníků, zde bylo konstatováno zjištění, že nezletilý S. je v péči navrhovatelů Š., matka dala dne 21. 1. 2008 souhlas s jeho osvojením bez vztahu k určitým osvojitelům. Jednání bylo uzavřeno vyhlášením usnesení o přenesení příslušnosti na Okresní soud v Litoměřicích. Dle referátu vyhotoveného kárně obviněným soudcem dne 30. 3. 2009 (č. l. 13 spisu) bylo kanceláři uloženo doručit usnesení o přenesení příslušnosti matce nezletilého, Městskému úřadu Bílina a osvojitelům. Dle záznamu kanceláře byly příslušné písemnosti vypraveny soudem k doručení dne 1. 4. 2009. Součástí spisu je dále doručenka potvrzující osobní převzetí zásilky obsahující usnesení č. j. 14 Nc 822/2008 - 13 a vzor č. 91 A. K. dne 3. 4. 2009.

Všechny výše zmíněné důkazy byly provedeny při ústním jednání, účastníci je nezpochybnili a nevznesli vůči nim žádné připomínky.

Kárným senátem Nejvyššího správního soudu bylo vyžádáno pracovní hodnocení kárně obviněného soudce. Dle tohoto hodnocení vypracovaného navrhovatelem byl JUDr. D. M. přidělen k výkonu soudcovské funkce k Okresnímu soudu v Teplicích od 25. 2. 2000. Od této doby dosud působí na oddělení PaNc, v opatrovnické agendě má proto velmi dobré znalosti. Hodnocení jeho osobních vlastností je kladné, dle navrhovatele je kolegiální, oblíbený a nekonfliktní. Ve vztahu k administrativě je trpělivý, případné chyby a nedostatky řeší klidně. Velmi kladně navrhovatel hodnotí i jednání a přístup soudce k účastníkům řízení, včetně malých dětí, nemá však problémy se zjednáním respektu. Dále navrhovatel uvádí, že kárně obviněnému soudci byly v minulosti uloženy dle § 88a zákona č. 6/2002 Sb. dvě písemné výtky za průtahy ve dvou opatrovnických věcech (dne 7. 11. 2008 a dne 28. 4. 2009). JUDr. D. M. má dlouhodobě vysokou pracovní výkonnost, za rok 2008 vyřídil celkem 586 věcí PaNc, v roce 2009 od ledna do června 369 věcí. Pro srovnání navrhovatel uvádí výkon dvou dalších soudců, kteří na Okresním soudu v Teplicích působí na stejném oddělení. Tito soudci rozhodli v roce 2008 celkem 597 a 455 věcí, za období leden – červen 2009 celkem 296 a 337 věcí. Navrhovatel hodnotí kárně obviněného soudce jako soudce s vyšším výkonem, za období leden - červen 2009 byl dokonce soudcem s nejvyšším výkonem na příslušném oddělení soudu.

V průběhu ústního jednání navrhovatel dále předložil k důkazu výtku sp. zn. Spr 611/2010, kterou dle § 88a zákona č. 6/2002 Sb. udělil dne 28. 6. 2010 kárně obviněnému soudci za nečinnost v několika věcech PaNc.

Kárně obviněný soudce ve své výpovědi při ústním jednání připustil, že ke skutku popsanému navrhovatelem došlo, a to patrně z důvodu jeho nesoustředěnosti. Na svou omluvu uvádí, že v dotyčném období vyřizoval velké množství věcí. Opatrovnické věci rozhoduje již dlouhou dobu a k podobnému pochybení nikdy nedošlo. Ihned po jeho zjištění se osvojitelům omluvil a vyjádřil svou lítost nad případnými důsledky. Dle jeho názoru by udělení výtky ze dne 28. 6. 2010 nemělo být v tomto kárném řízení vůbec zohledňováno.

Kárný senát po vyhodnocení průběhu ústního jednání konstatoval, že mezi účastníky není sporný skutkový stav věci, neboť kárně obviněný soudce nepopírá, že se navrhovatelem popsaný skutek stal. Bylo tedy nutno vyhodnotit, zda tímto jednáním byla naplněna skutková podstata kárného provinění.

Podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. je kárným proviněním soudce zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů. Povinností soudce je mimo jiné vykonávat svou funkci svědomitě a při výkonu funkce a v občanském životě se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů (§ 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.).

V projednávané věci kárně obviněný soudce nebyl při výkonu své funkce natolik soustředěný a svědomitý, jak mu ukládá výše citované ustanovení § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., v důsledku čehož došlo k procesnímu pochybení – vydání nesprávného pokynu k doručení usnesení a jeho následnému doručení osobě, která nebyla účastníkem řízení. Toto pochybení vedlo k prozrazení totožnosti osvojitelů a pobytu osvojovaného dítěte jeho biologické matce, což je nutno hodnotit jako velmi závažný následek. V řízení o osvojení je zákonem taxativně stanoveno, za jakých podmínek nejsou rodiče osvojovaného dítěte účastníky řízení o osvojení. Dle § 181 odst. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), je tato podmínka splněna, pokud rodiče dítěte dali souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům dle § 68a zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. Skutečnost, zda biologický rodič bude účastníkem řízení o osvojení a bude mu tedy známo, kdo je osvojitelem jeho dítěte, kde žije atd., je vzhledem k obsahu institutu osvojení pro osvojitele nepochybně významná. Osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi, a mezi osvojencem a příbuznými osvojitele poměr příbuzenský; osvojitelé mají rodičovskou zodpovědnost při výchově dětí (§ 63 odst. 1 zákona o rodině). Při založení takto důvěrného vztahu je pro osvojitele zásadní, zda v něm budou od počátku figurovat biologičtí rodiče osvojovaného dítěte či nikoliv. I v případě, že biologičtí rodiče udělí souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům, totiž nelze za situace znalosti totožnosti osvojitelů zcela vyloučit, že se v budoucnosti budou snažit své dítě z různých pohnutek kontaktovat a ovlivňovat, což může mít bez potřebné přípravy velmi negativní vliv na psychický stav dítěte i celé rodiny. Jsou-li splněny

podmínky uvedené v § 181 odst. 2 písm. c) o. s. ř., pak osvojitelé plným právem očekávají, že v průběhu řízení o osvojení nebudou biologickým rodičům podávány ze strany soudu žádné informace o jejich totožnosti a pobytu osvojovaného dítěte. Pochybením kárně obviněného soudce bylo jejich odůvodněné očekávání narušeno, čímž byla ohrožena důvěra v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů, a to v intenzitě naplňující znaky jednání uvedeného v § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

V dané věci nebylo pochyb o tom, že kárně obviněný soudce se uvedeného jednání dopustil z nedbalosti a nikoliv úmyslně. Podmínkou kárné odpovědnosti soudce dle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. je zaviněné porušení povinností, zákon však nevylučuje žádnou z forem zavinění. Kárného provinění se proto lze dopustit jak úmyslně, tak i z nedbalosti. Dle názoru kárného senátu nelze v daném případě spolehlivě stanovit, zda se jednalo o nedbalost vědomou či nevědomou. Kárně obviněný soudce jednal bez náležité pozornosti, jen stěží však lze stanovit míru této roztržitosti a podle ní určit, zda si nedostatek koncentrace při práci uvědomoval, a tedy věděl, že může tímto způsobem práce porušit nebo ohrozit řádný výkon funkce soudce, či si tohoto již nebyl vědom (ačkoliv tuto povinnost bezpochyby měl). Vzhledem k tomu, že § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. nerozlišuje pro posouzení kárné odpovědnosti soudce mezi jednotlivými formami zavinění a ke spáchání kárného provinění postačí jakákoliv jeho forma (tj. přímý, nepřímý úmysl; vědomá, nevědomá nedbalost), je v dané situaci irelevantní, zda se jednalo o vědomou či nevědomou nedbalost, neboť o existenci zavinění z nedbalosti na straně kárně obviněného soudce zde není pochyb.

Na základě výše uvedených skutečností tak kárný senát dospěl k závěru, že kárně obviněný soudce se porušením svých povinností, zejména uvedených v ustanovení § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., dopustil kárného provinění ve smyslu § 87 odst. 1 téhož zákona, neboť ohrozil důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.

Kárný senát uložil obviněnému soudci dle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. nejmírnější formu kárného opatření, tj. důtku, neboť se jednalo o ojedinělé pochybení tohoto druhu při jeho dlouholetém působení na opatrovnickém oddělení, kterého se dopustil z nedbalosti, svého jednání litoval a omluvil se za ně postiženým účastníkům řízení. K výtce udělené navrhovatelem obviněnému soudci dne 28. 10. 2010 kárný senát v této věci nepřihlížel, neboť byla udělena po podání kárného návrhu a ze zcela jiných důvodů.

P o u č e n í : Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2010

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně kárného senátu